

Ladislav Babić

Kako dresirati ovcu

Za naočarku je to sasvim jasno; jednolikim tonovima glazbe praćene ritmičkim pokretima frule u rukama, ona radi što fakir želi. Za lavlji šou preskakanja kroz plameni обруč potreban je, međutim, izokrenuti stolac u lijevoj i bič u desnoj, a da bi „svojevoljno“ skakutao kroz vatru. I foke, i slonovi i psi, sve je to dresurabilno klasičnim metodama „mrkve i štapa“, a za uspješno izvođenje postavljenih zahtjeva bivaju nagrađeni dobačenom ribom, kockom šećera, ili već nečim što stimulira prodaju životinjskog dostojanstva. Ovce su, međutim, specifični slučaj. U prirodnim uvjetima brane se od vukova stiskanjem u skupine, i umjesto da im se suprotstave radije napadaju ovce neke druge skupine, pod izgovorom da su one nešto sasvim drugo. Stoga su za njih potrebne mnogo rafiniranije, sofisticiranije metode od stolca, biča, štapa ili ma kojih prijetnji silom. Krave, pokazalo se, vole muziku (naročito klasičnu), što ih stimulira povećanoj proizvodnji i izdavanju mlijeka. Ovce, s druge strane, vole televiziju, što je jednako naučno dokazano, mada su mi se dokazi negdje zagubili kao *Zbrkićeva* suradnja s prostitutkama ili *Krokolindino* dokazivanje antifaišizma njenih predaka. Ako ste odmah pomislili na laži ovčijih dužnosnika, revizije povijesti ili slavljenje ovčijih zločinaca, duboko ste se prevarili, jer ovce ne mare za obrazovanje, povijest im je [tabula rasa](#), reklame gutaju uz svaki obrok, medijskim trabunjanjima političara i popova vjeruju više no svojoj svojti, zastave i himne nisu u pitanju, a slavljenje koljačkih primjeraka uvijek predbacuju drugima, mada im je samosvojan običaj uzdizanja vlastitih – dakako, uvijek samoobrambenih – kokenzija pripadnika „različitih“ istovrsnih. Ne, ne, u dobokoj ste zabludi!

Eto, recimo, u onom totalitarizmu ovce su blejale (smijale se) na smiješne, i tonski sasvim različito blekale (plakale) na tužne stvari; znale su ih prirodno razlikovati i prirodno na njih reagirati. Nastupom demokracije shvatilo se kako ih je neophodno školovati razaznavanju svijetlih od tamnih strana ovčjeg života, da bi im se probudio komunizmom zatrti optimizam u iščekivanju striganja i potonjeg klanja. Stoga su, prvo na *Zapadu*, što su ubrzano prihvatile i istočne zemlje tek izašle iz ralji totalitarizma, odlučili sve humorističke serije na kakve su ovce dotad spontano reagirale, snabdjeti (i retrogradno) nasnimljenim smijehom, navodno prirodno proizašlim prilikom prikazivanja pokusnih epizoda u studiju. Treba ovcu obrazovati da shvati što je smiješno, a ne da se *svojevoljno* – ne daj bože – iz dna duše smije čak i klasičnim, nijemim *Chaplinovim* filmovima. Bio je to pogodak u „sridu“, pa potomačka janjad dan danas razvlači usta na blejanje, čim se začuju prvi akordi smijeha, što će reći – na svaku drugu izgovorenu riječ! Još i više; anticipirajući salve smijeha koje će slijediti, rastežu gubice čim glumci otvore usta uzeti daha za novu, svakako smiješnu rečenicu, jer – nije li kapitalizam sretno društvo u kojem je sve smiješno, sem njega samoga? Metuzalemi se svakako prisjećaju *Čkalje* i *Mije* u „[Servisnoj stanici](#)“, „[Muzeju voštanih figura](#)“, „[Ogledalu građanina Pokornog](#)“ ili „[Sačulatac-u](#)“; navedoh tek par serija iz podugačkog [spiska](#) eksjugoslavenskih, u konkurenciji s današnjima nalik na šekspirijanske tragedije koje izazivaju potoke suza. Uvjereni ste da sam totalno skrenuo s uma ustvrdim li da su ovcama i strane televizijske serije, poput „*U autobusu*“, „*Mučke*“ ili „*Allo 'Allo!*“ emitirane bez nasnimljenog smijeha, samo kako bi ih – prateći beskrajno dosadne glumačke kreacije - uvjerile u tugu, jad i čemer kapitalističkih torova. Današnja janjad ne sluti strahote kad te totalitarizam ubija tišinom „nasnimljenom“ na televizijske uratke, jednim od najučinkovitijih oružja ondašnjih režima, što je – srećom - kapital zauvijek promijenio inovativnim postupkom ukalupljivanja članova stada, na putu stvaranja „*novog oblika života*“.

Nespornim uspjehom ovakvog pristupa, dreseri su odlučili proširiti metode. Teško je zamisliti bezdušni pritisak totalitarnih društava na ovce i njihov mjehur, kad su bile prisiljene u jednom dahu gledati filmove i serije u trajanju od više sati, bez prekida za neki ekonomsko propagandni blok emitiran tek po njihovom završetku, u pauzi između dva programa. Znam bar nekoliko ovaca koje su se tijekom gledanja upiškile (i par njih koje su čak, he, he,...) pod podmuklom presijom vlasti perfidno djelujuće na stado. I to je trajalo li, trajalo, sve dok nije svanulo! Pritišće vas mjehur? Nou problems! Strpite se minutu dvije i eto prekida filma upravo na najzanimljivijem mjestu (nekoliko puta za njegova trajanja), kako bi vam omogućili demokratsko obavljanje male i velike nužde, osvježanje sokićem ili posluživanje grickalica, primjerice, a ne podlo emitiranje propagandnih poruka

tek na kraju, kad bezglavo jurite zahodskoj školjki olakšati se od nametnutih pritisaka.

„Otpor velikim tehnološkim kompanijama motivisan je osećajem da smo pretvoreni u korisnički proletarijat. Sedamdesetih i 80-ih godina nervirali smo se kada bi nas neki komercijalni kanal zasuo reklamama pred sam kraj napetog filma ili košarkaške utakmice (to se zbivalo u kapitalizmu, kad su dreseri tek eksperimentirali sa stadom). Danas i ne primećujemo trikove kojima nam u realnom vremenu vezuju pažnju da bi je ponudili na prodaju. Otuđeni od tržišta i trgovine čiji smo predmet postali, svedeni smo na zupčanike u proizvodnom procesu u kojem možemo da učestvujemo isključivo kao proizvod.“, ([„Čiji je Google“](#), Yanis Varoufakis)

Uspjeh je takoreći stopostotni, i ne poznajem ovcu koja se ne kleberi sinhrono s nasnimljenim smijehom, ili ne piški u pauzama za olakšanje mjehura. Sloboda leži u slobodnom mjehuru, to je barem evidentno. Da vas ne zamaram više, jer vi se svakako više bavite sobom no ovcama; svatko zainteresiran za temu naći će tisuće načina dresure ovaca - od janjaca do zrelih pripadnika stada, uključujući i ovnove predvodnike.

Stvari nalik iznesenim primjerima stižu iz *Amerike*, planetarnog *Jeruzalema dresure* kojem se klanjaju bjelosvjetski dreseri, uvozeći otale i načela etičkog ponašanja kako im bivaju servirana, s obzirom da je u ovdašnjim torovima nestalo svakog kriterija samostalnog raspoznavanja etičke i moralne suštine. Možda je nešto izoliranih primjeraka stada zamijetilo da se već odavno prilozi u *vijestima* naših televizijskih stanica, najavljuju riječima: *"Evo priče"*. Nekoć, u onom bezdušnom sustavu reklo se otprilike: *"Evo izvještaja"*. Izvještaj je objektivna novinarska forma, dok je priča naprosto bajka, skaska, glasina koju urednici uvaljuju kao pogled na stvar o kojoj govori prilog. *"Ivica i Marica"*, *"Vuk i sedam kozlića"* ili *"Tri prašćića"*, s obzirom da dresirane duše bivaju prijemčljivije za takav tip spoznaje stvarnosti. Televizija je relativno novi izum, ali metode ovčijih dresura sežu u prapovijest. Oduvijek je postojao dreser koji je, prilagođavajući metode svojim potrebama i mehanizmima koji mu stajale na raspolaganju, podučavao ovce vladanju prikladnom stadu,..., htjedoh reći – pastiru! Još davno, čitamo u [Bibliji](#):

„Što vam se čini? Ako neki čovjek imadne sto ovaca i jedna od njih zaluta, neće li on ostaviti onih devedeset i devet u gorama i poći u potragu za zalutalom? Posreći

li mu se te je nađe, zaista, kažem vam, raduje se zbog nje više nego zbog onih devedeset i devet koje nisu zalutale.“,

Kako je pastirima i jedna jedina nedresirana živuljka bila odveć (naime, mogla bi zaraziti cijelo stado!), te su je po svaku cijenu nastojali vratiti gomili, tako i suvremeni dreseri nastoje spriječiti raspad stada. To što se danas nazivaju kapitalistima nevažna je malenkost; oni podjednako usmjeravaju čopor sukladno vlastitim interesima. Upravo je u tome vascijela veličina ljudskog roda; u prepoznavanju ljudi od ovaca, e kako bi se potonje prinijele civiliziranom vladanju bez nepotrebne upotrebe sile. Ako baš nije nužno. Eto, recimo, novi [nacrt zakona](#) u *Danskoj* predviđa zatvor za kritičare liberalne demokracije i *NATO* pakta, što samo svjedoči kako kapitalizam - ma kojeg varijante, od grabljivog do liberalnog, nekog s "*humanim licem*" - koristi sve moguće metode za očuvanje dreserskih privilegija. Prvo "umivene", kojima je zadatak prestrašiti stado, do – u konačnici - brutalnih u kojima lipti krv. Skoro bih uzviknuo „*Proleterii svih zemalja - ujedinite se!*“, jer se pred vašim očima kapital ujedanjuje i djeluje, da nisam svijestan kako se radi samo o ovacima. Kao što rekoh, ni u snu mi izneseno ne pada na pamet povezivati s politikom ili revizijama povijesti, a ne daj bože niti legalizaciju prostitucije ili marihuane s mogućom dobiti od dionica koje rastu do neba ili porezom koji su vlasti sposobne iscijediti iz suhe krpe, a kamoli ne iz ovčijih alata za reprodukciju ili osjećaja zadovoljstva pri „dimljenju“ trave. Ne i sto puta ne! Kapital je na dobrom, ispravnom putu, ispuniti zavještanje *Dresera svih dresera*:

„[Imam](#) i drugih ovaca, koje nisu iz ovog ovčinjaka. I njih treba da dovedem i glas će moj čuti i bit će jedno stado, jedan pastir.“,

kako bi sve utjerao u tor gdje će ih nesmetano strići, musti i priklati, kako već to i priliči svakoj dobroj, poslušnoj pripadnici dresirane gomile. Uostalom, za što drugo ovce služe? Pozabavimo se u nastavku manje eksplicitnim oblicima dresure, koje blesavije ovce ni ne prepoznaju takvima.

Gledam neki dan na televiziji *britanski [dokumentarac](#)* „*Jesu li videoigre zaista toliko štetne?*“, u kojem se na znanstveni način preispituju ljudske predrasude(?) o najnasilnijim videoigricama:

„Doznat ćemo i o znanstvenim testiranjima koja se provode diljem svijeta kako bi se shvatio učinak igranja videoigara na ponašanje, fiziologiju i neurobiologiju. Pokazuju li igrači koji igraju najnasilnije videoigre i nasilnije ponašanje? Snalaze li se bolje u prostoru? Imaju li brže reakcije od onih koji ne igraju videoigrice?

Koliku ovisnost videoigre zapravo izazivaju i je li moguće da kod igranja videoigara postoje pozitivni učinci? “,

kaže najava. Prosječni čovjek uglavnom ima dva kontradiktorna stava spram najnasilnijih videoigrica, onih u kojim učestvujete kao „kiler“ koji puca na sve što se miče, udovi lete uokolo, a morate uključiti i crpku za odvođenje hektolitara krvi da se ne udavite u njoj. Daklem, dok jedni uživaju do faze opsjednutosti i ovisnosti, u kratkim trenucima povratka u realni svijet tvrdeći da virtualni zločini nimalo ne mijenjaju njihovu psihu, drugi zauzimaju sasvim dijametralni stav. Poslije gledanja dokumentarca, a svaki film tog žanra trebao bi makar malčice prosvijetliti gledatelje, potonji ostaju bez ikakvog uvjerenja. Tabula rasa, kojoj jedino preostaje baciti se na igranje violentnih videoigrica, i tek pri kraju realnog života - zavisno od broja stvarno pobijenih dijelova obitelji, susjeda, sugrađana, migranata ili ma čega dvonožnog što se naziva „*Homo sapiensom*“ - formirati stav. Naime, uz proizvođače igrica, akademske titule psihologa, psihijataru, neurologa, neurokirurga i inih stručnjaka za naš mozak i ponašanje, doznajemo da igranje nasilnih igrica apsolutno nije štetno, dapače - izaziva niz pozitivnih učinaka, usporede li se njihovi fanovi s „normalnim“ svijetom. Pa doznajemo za veću brzinu reakcije igrača, širi dijapazon prostornog opažanja, a jedan neurokirurg čak je izradio igricu koju bi trebali igrati specijalizanti njegove struke kako bi usavršili opažanja i preciznost pokreta pri operacijama na najkompleksnijem dijelu hardvera koji svemir poznaje – ljudskom mozgu! Uzevši u obzir viđeno, prihvatio sam se (ja, profesionalni ubojica) igranja tih tvorevina da usavršim finese zanata, sebi i žrtvama u korist. Priznat ćete kako nije isto umirete li minutama krkljajući, očajnički se pokušavajući riješiti stiska čelične sajle oko vrata, ili je to učas gotovo – brzo i bezbolno, na najhumaniji način koji vam mogu priuštiti. Obrisanom mozgu ipak proklija pitanje, jesu li najbrutalnija nasilja praćena šarolikim spektrom ubilačkih metoda dozvoljena? Svakako jesu, inače se ne bi tisućljećima zbivala oko nas, u vremenu izdjeljenom na segmente kažnjive prirode kad se odmaramo od krvoprolića, i one u kojima se pritajene ubojice u vama razulare pod patronatom domovine, koja ne pita gdje i kako ste – možda igrajući videoigrice? – usavršili umijeće.

Sve ta elita proizvođača i specijalista koji objašnjavaju utjecaj virtualne smrti na realnu psihu igrača, dolazi – svaki sa vlastitog kraja *interesa* (najpoticanijeg agensa ljudskog roda!) - do negativnog rezultata glede opasnosti po psihološke devijacije i pozitivne korelacije igranja nasilnih igara po kojekakve fiziološke faktore moguće iskoristivosti: od profesionalnih ubojica, astronauta ili vrhunskih ljekara. Nitko od njih nije se domakao, primakao, približio, makar samo ovlaš

dotaknuo *suštinskog pitanja* ležećeg u temeljima *humanističke etike*, za koju kao da nikada nisu čuli. Dali je nasilje u temeljima naše vrste, i jeli iole opravdano? Odgovor se čini sasvim jasnim: kao dijelu životinjske vrste svakako je negdje u genima, kao u svih drugih njenih pripadnika. Kao pak dijelu (navodno) očovječene vrste, koja ne nasljeđuje samo relikte već stvara i vlastite osobine iznad njih, ono je (sem u samoobrani) nedopustivo! Pa, ako je tako, zašto nas posvuda u životu i medijima prati, biva popularizirano, svedeno na zabavu, praćeno orgazmičkom strašću igrača, čitača, gledača i proizvođača (od pisaca do filmskih scenarista i stvaratelja videoigara) koji djelima – a mi njihovim prihvaćanjem – dokazuju da je ono naša sastavnica, istovremeno nas uvjeravajući da virtualizacija nasilja ne utječe na njegovu realnu ekscitaciju? Prema njima, ja sam neagresivni pripadnik svog roda koji se u dokolici zabavlja špricanjem krvi po ekranima, a povremeno i po realnim tijelima, što oni ne spominju ili odvajaju od utjecaja mojih „zabavnih“ iskustava. Kakve sve to, s pravom pitate, veze ima sa dresurom ovaca? Jednostavno, čovjek uma ispražnjenog argumentima stručnjaka i proizvođača igrica (shvatljivo s gledišta gomilanja profita), savršeno je dresiran za ovcu djelujuću prema pastirskim zahtjevima. U miru si na lancu zakona i otrgavanje s njega baca te u uzničke okove, a sad je nastupilo vrijeme (rat) da pokažeš ubilačke talente praćene odlikovanjima i uzdizanjima u rang heroja i „vitezova“. Na praznu ploču može se upisati što god se želi, ostavljajući dreserima na volju da, prema vlastitom nadahnuću, od ovaca prave spodobu koje trebaju u dani čas, za danu zadaću! Ovce isprana uma najpodatnije su za najveći uspjeh dresure nad njima; *vjernost* svom dreseru! Kojeg će, bio proizvođač proizvoda koji im utrapljuje, bilo vlast kojoj ona olakšava manipuliranje stadom, u blaženoj pokornosti slijediti, kako god odlučili u svrhu vlastite koristi.

Sofisticiranija dresura drugog tipa i opsega - skoro da bi se mogla nazvati mješavinom dresure i samodresure - provodi se na lingvističkom polju (neću o naturanju kroatističkih staro i novotvorenica). Ne samo što je *radnik* izumro u korist *djelatnika*, već se utjecajem stadionskih „adolfića“ *Ciganin* smatra uvredljivim nazivom (lično ih nazivam *Romima*, jer su se tim imenom deklarirali kao narod); američki rasisti zagadili su riječ *crnac* – čovjek crne boje kože – pa se danas kaže *afroamerikanac*, mada mu je boja kože ista; *homoseksualci* su se pretvorili u *gayeve* zbog pritiska homofobnih skupina, iako su jednakih seksualnih navada; *invalidi* su postali *OSI*-ji (*Osobe S Invaliditetom*) iako je značenje sasvim jednako; *slaboumni* postaju *osobe s teškoćama u razvoju*; a zaista je čudno da uslijed povijesnih antisemitskih „ispada“ još smijemo *Židove* tako nazivati. Na svijetu uskoro neće biti budala, glupana, kretena, tikvana, zevzeka, guzolizaca, pizdi, drolji, jebanja, pедера, homića, tokmaka, topuzina, hulja, seronja, šlatanja,

drkanja, drkadžija, odjebavanja, sjecikesa, kurčenja, kurviša, kurvi, mudonja, bezjaka, bitangi, bilmeza, šonja, uštvi, ljiga, kenjaca, papaka, picopevaca, šljama i šupčina, osoba i radnji sličnih značenja. Sve će to, u ime etičkih, rodnih, spolnih, političkih i inih korektnosti(?) postati tek mrtvo rječničko blago, ili literarne fikcije kojih čitaoci neće shvaćati značenje. Ekstremne feministkinje inzistiraju na pravu ravnopravnog ženskog gramatičkog roda u jeziku, usprkos stoljetno uvriježenoj upotrebi riječi. To dovodi do [redundantnih](#) rečenica tipa „*Ona je direktorica škole*“, u kojima se nepotrebno dvaput iščitava spol osobe (*ona, direktorica*). Kako je *direktor* oznaka statusa u činovničkoj hijerarhiji (nezavisna od spola), koja se tradicijom (uslijed prevlasti patrijarhalnih društava, o čemu nema dvojbi) učvrstila u jeziku, podjednako je informativno reći: „*Ona je direktor škole*“, kako glede spola tako i funkcije osobe. Dodijeli li se ženi najniži stupanj *Ordena legije časti – vitez*, hoće li biti *vitezica* ili *viteškinja Legije časti*? S obzirom na činjenicu da u našim jezičnim varijantama - da ne spominjemo svjetske jezike - ne postoji striktno podudaranje prirodnog i gramatičkog roda (*junačina, momčina, djevojčurak, curetak, braća, gospoda, seljačina, ...*; u gramatici postoje srednji i opći rod), ostvarivanje kvaziravnopravnosti spolova na lingvističkom području, a napose optužbi za [seksizam](#) u jeziku od strane tzv. [feminističke lingvistike](#) (u novije vrijeme se posebno *LGBTIQ skupina bori* na lingvističkom polju protiv društvene opresije), nije doli marginalni, ako ne i jalov posao. Jezik svakako reflektira odnose moći u društvu (ne samo neravnopravnost spolova), ali usredotočenost na rodne razlike u jeziku neće promijeniti postojeće odnose, ispravljanje pak kojih se može prirodno odraziti na oblikovanje jezičnih normi. Svi bi nešto revidirali unatrag, od povijesti do jezikoslovlja, nesposobni urediti vlastiti svijet. Još malo, nastavi li se trend lingvističke kvazikorektnosti u funkciji ispravljanja neravnopravnosti spolova, morat ćemo prepravljati djela literarnih klasika vodećih računa o suštinama, a ne o formama njihova izražavanja. Umjesto da se žene (dakako, ne samo one!) za jednakopravnost spolova bore na ekonomskom i socijalnom polju (za to treba i djelatno suprotstavljanje, na vlastitom radnom mjestu, upravljačkim elitama!), mnoge gube energiju vršeći navodno fundamentalne jezične promjene, zabacujući tradiciju na tom polju, dublju od „tradicije“ pozdrava „*Za dom spremni*“ ili boje početne kockice u grbu. Hoće li *muška teta* u vrtićima postati *tetak*, i zašto *mušku medicinsku sestru* ne nazivamo *medicinskim bratom* već *medicinskim tehničarem*, odnosno obrnuto – zašto su *medicinske sestre* i dalje *sestre* a ne *medicinske tehničarke*? Ne radi se o ukidanju prirodno prihvaćenih termina ženskog gramatičkog roda, ali sve ima mjeru. S istim *formalno moralnim* pravom na koji ekstremne feministkinje zahtijevaju alternativni ženski rod maltene svakoj riječi, kakvo bi ime zahtijevali [hermafroditi](#) za svoju direktorsku funkciju? Kome uopće može biti važno, sem inzistirajućima

na šupljoj formi, kojeg je spola direktor škole ili predsjednik države? Možda onima kojima je „fino i perfidno [objašnjeno](#) da jezik nije alat komunikacije i razumijevanja, već znak identiteta“, u ovom slučaju ne nacionalnog već spolnog.

Umjesto da nastave borbu [Emme Goldman](#), „crvene Emme“ – među inim i borca (*borkinje*?) za prava glasa žena - koja je prepoznala suštinu stvari (da ne spominjem [Rosu Luxemburg](#) i druge feministkinje te socijalistkinje):

„Uistinu, u državama s pravom glasa za žene zajamčena su jednaka prava na vlasništvo; ali od kakve je koristi to pravo za mnoštvo žena bez vlasništva, za tisuće najamnih radnica koje žive od danas do sutra? Da to pravo glasa nije utjecalo i ne može utjecati na njihovo stanje priznala je čak i dr. Sumner, koja to sigurno dobro zna. Kao vatrena sufražetkinja koju je u Colorado poslala Sveučilišna liga za jednako pravo glasa iz države New York da prikupi građu u korist borbe za pravo glasa, ona bi bila posljednja koja bi rekla išta štetno o tome; ipak nas obavještava da je „jednako pravo glasa vrlo malo utjecalo na ekonomski položaj žena. Da žene nisu jednako plaćene za isti posao i da su, unatoč tome što u Coloradu imaju pravo raditi u školama od 1876., učiteljice plaćene manje nego u Californiji... Nije li jedna druga sjajna pobornica ženskoga prava glasa tvrdila da će njezino pravo glasanja dokinuti društvenu nepravdu, protiv koje se uzalud bore zajedničkim snagama najodličniji umovi diljem svijeta?“, ([„Žensko pravo glasa“](#), 1911. kao i u [zbirci eseja](#))

Jesu li u razvijenom svijetu, posebno zemljama „demokratske“ EU - gdje žene imaju pravo glasa a prosječna plaća im je oko [16% manja](#) od muških - više od sto godina nakon *Emminog* eseja žene uspjele ostvariti suštinu svekolike svoje ravnopravnosti (ekonomsku) koja posljedično utječe na jednakopravnost na svim drugim poljima? U zahtjevima za *cjelovitu ravnopravnost* u životu i pristupu svim poslovima pod istim uslovima kao muškarci – pa, primjerice i vojsci, što podrazumijeva ravnopravno ubijati i biti ubijen - dakle relativizaciju osude „*ubijali su žene i djecu*“, ostavljajući samo potonje (zanemarimo li dječje pripadnike paravojski) nevinom i pošteđenom. Parafrazirajmo *Moliereovog* gospodina *Jourdainea* (*Žurden*): „*O, Gospode! Onda ima već 107 godina kako to govorite, a tek sad to saznajemo! E, baš vam mnogo hvala što ste nam to objasnili.*“. Sistem je sofisticiranom, skoro nerazpoznatljivom dresurom (uvježbavanjem, obukom, uputama, privikavanjem, navođenjem,...) maskiranom u oblike samodresure, fino amortizirao nekoć klasnu borbu feministica, usmjerivši poveliki dio njih u često humornu borbu za „cijepanjem dlake“ (kako glasi muški gramatički rod riječi dlaka?) na dijelove.

Tek neki navedeni, iz bezbroj primjera eksplicitne i prikrivene dresure ovaca od strane onih koji su je u stanju provoditi (kapital i s njime spregnuta vlast) računajući na inertno prepuštane stada manipulaciji, upućuju na razradu algoritma njegovim upravljanjem. [Algoritam](#) je skup pravila kojima se sistem (recimo, stado!) rukovodi u svom vladanju. Kako se u slučaju naše vrste povećava njihova količina (u pisanom, nepisanom, ili pak intuitivnom obliku koji očekuje formalizaciju), dok s druge strane biva sve veći njihov broj u pokušajima približavanja umjetne inteligencije prirodnoj, sve nekako podsjeća na konvergenciju tih težnji. Konačnoj, nerazdvojnoj simbiozi [zahirujuće](#) prirodne i narastajuće umjetne inteligencije u jedan, ne samo reklamnim sloganom opisan već zaista *novi oblik života!* Kad se upotpuni skup spomenutih pravila, moguće će centralni kompjuter preuzeti nadzor nad cjelinom stada i njegovim dijelovima (ovcama), pa će se ljudsko biće zaista transformirati u poslušnu ovcu - odavno [in statu nascendi](#) - dobivši konačno [odgovor](#) o *Dreseru svih dresera*, i njihovih ovaca, dakako! U pauzama dresure, dok preživaju dobačenu nagradu, živuljke nek' dumaju jesu li zadovoljne „[Odgovorom](#)“ *Fredricka Browna*, a prije svega vlastitim statusom ovce. S obzirom da autor to neće doživjeti, unaprijed izražava saučešće još uvijek prisutnom obliku, nesvjesnom svog izumiranja, humane vrste iz koje potiče.

1.11.2018.g.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>

NEKOPIRATI